

ЈАНА МИЦЕНКОВА

КРВ ЈЕ САМО ВОДА

(одломак)

ОТАЦ свакодневно одлази на обичан посао. Нико га никад није питао да ли воли тај посао, а он у раду не тражи дубљи смисао. Ујутро зазвони будилник, отац устане, скува јаку кафу, испуши цигарету и крене.

Отац напросто зна да он мора да ради како би имали за храну, кирију, сапуне и друге потрепштине. Разуме да нема свако срећу да нађе посао из снова који би уједно био леп хоби. Отац за себе никада није ни замишљао ништа посебно – ни славу, ни каријеру. Једино што је желео било је да има добру породицу – децу коју би водио на излете и жену са којом би се лепо слагао. Више од живота није тражио, није имао велика очекивања. Иако на неки начин, то јесу велика очекивања. Хармонична породица. Ко је има? Он сигурно не.

Отац често размишља о мајци и о томе како би се све могло променити и побољшати. Понекад му се чини да о томе размишља годинама, али досад није ништа успео да смисли. Сваки покушај промене био је узалудан. Тренутно је срећан што може да завршава своје послове на миру. Посматра мајку која вредно учи нови текст (можда) будућег пројекта. Заправо му се свиђа што је опет добила свој познати елан и амбициозно се бацила у сусрет свом циљу. Отац јој је радо омогућио добре услове за рад, да може да се фокусира на своје „небеске” планове. Скуваће, опраће, средиће, неће јој сметати... Главно је да је мајка срећна, да показује наклоност и према осталим члановима породице.

Данас се мало посветила и Клари! Разговарале су као пријатељице и тако је отац индиректно сазнао о Клариној новој екипи

из школе, о неким момцима који пуше и псују, али „иначе су супер”. Такве информације га баш не радују, али не упада у разговор између мајке и ћерке, само ћутке меша гулаш.

„Најбољи момци су наизглед жестоки, добро је држати се таквих... Добрице и туњавци ме никад нису привлачили...”, говори мајка ћерци.

Отац, додајући у гулаш слатку паприку и мало чилија, размишља да ли је он жесток момак. (Пре ће бити да је добар момак и туњавко.) Но... боље би било да се не пеца на такве мисли јер би могао да му загори гулаш који хитно треба подлити водом.

То су само приче, прави живот је ипак нешто друго, размишља отац и додаје још запришке у јело. Најбитније је да је мајка у доброј фази, а кад буде отац са Кларом сам, покушаће да сазна нешто више о тој новој екипи. Добра је ствар што је Клара нашла пријатеље, али не би било добро да се дружи са хулиганима. Отац није срећан што ће морати да преузме непријатну улогу и да је грди, јер мајка то сигурно неће учинити. Она има другачије приоритете од обичних смртника. Очигледно више нема времена, пошто се шминка, облачи елегантну плаву хаљину, не задржава се на ручку, има пословни састанак са колегом глумцем. Нов пројекат, наравно!

Отац остаје за столом сам са Кларом и чинијом гулаша, али ни њој данас није до хране.

„Не свиђа ти се?”

„У реду је, само нисам гладна.”

„Шта си оно рекла о новој екипи момака?”

„Ма ништа, само неко друштво из школе.”

„Аха... они су понављачи?”

„Па шта?”

„Ништа, ништа... Значи ок су?”

„Наравно да јесу ок.”

„Па... само буди опрезна.”

Клара клисне напоље, отац остаје сам са прљавим судовима и пуном шерпом гулаша. Буквица му није успела, има осећај да му ништа у животу не иде од руке. Отац је тужан, стан је празан, стар је и никог не занима. Хтео би да разговара са неким као некада са мајком – шетали су станицом, посматрали људе а она је наглас домаштавала ко су ти људи. Фасцинирала га је њена бујна машта и ентузијазам који је из ње прштао у добра стара времена. (А који се временом претворио у бригу.)

Па добро, неће седети као идиот, уживаће још мало у михољском лету.

Међутим данас упеца само подерани кишобран. Заправо је смешно, има у томе нечег поетичног, свеж ваздух му прозрачи мисли.

У повратку среће Ивку у врту.
„Ти си ту? Мислио сам да је кућица празна...”
„Дошла сам на кратко, да узмем неке биљке.”
„Добар план!”
„Желиш ли бегонију? Можеш је посадити код куће.”
„Добро, покушаћу.”
„Јеси ли за кафу?”
„Ма нема потребе да палиш кетлер...”
„Ма дај, молим те, лепо је, можемо седети напољу... Иво је оставио парче цоинта.”

Отац и Ивка пију кафу, пуше, посматрају птице које лете на југ и све атрибуте јесени. Отац седи и ћути, то је ослобађајући мук, такву тишину би снимио на дискету и делио људима да да се њоме лече... Гласно се при тој помисли насмеје.

„Што се смејеш?”

„Пало ми је на памет да бих ово ћутање снимио на дискету и продавао за огромне паре...”

„На дискету? То би било ретро са додатом вредношћу... Али могао би то бити добар стартап, мислим да би добро ишло!”

„Шта је то стартап? Извини, заостајем сто година за светом.”

Отац се одједном осећа као идиот. То је стање у које лако упада, али га Ивка смири да је то ионако нека будалаштина са енглеским називом.

Отац одједном има осећај да није баш потпуни идиот, да чак успева и да забави понеког. Поред мајке се последњих неколико месеци (или година) осећа као дебил, стално чује: „Ти то не разумеш, тако си приземан. Боље слажи палете и ћути!”

Сада пак седи поред жене која се смеје његовим шалама, осећа се као весело друштво. Штета што ће за који трен кафа бити попијена и мораће да пође кући.

„Желиш ли још један колачић?”

„Не, не, хвала, идем, нећу да те задржавам.”

„Али не задржаваш ме...”

Ивка доноси колачиће на шареним тањирима, све је усклађено – укус и естетика.

„Занимљиви тањирећи, скроз оријентални.”

„Ови су исто из Марока.”

„Какав је заправо Мароко?”

„Зачини, мириси и ужасна врућина.”

„И ја бих отишао негде, али ме више привлачи север.”

„Исланд је прелеп, тамо се човек осећа као на Месецу... Теби би се свидело, мораш једном отићи!”

„Можда...”

Кафа је попијена, цоинт попушен, колачић поједен, Исланд неосвојен, а и полако се смркава. Ивка му пакује кексиће у кутију: „Узми за ћерку. Немој да заборавиш бегонију!”

Отац вози бегонију и колачиће на бициклу, осећа да му цела јесен лепо пада на главу и да није толико бескористан као што је мислио. Сигурно ће још много тога доживети, показаће свима да његово постојање има неког смисла, могао би да узме гитару у руке и можда једном оде на Исланд!

КЛАРА верује да је током ових неколико недеља мајка стварно била срећна, користила је изразе као фантастично, генијално, аутентично! Повремено би разговарала са Кларом, давала јој драгоцене животне савете, заправо се не може жалити на мајку. Иако би требало да буде опрезна, јер из властитог искуства зна како завршавају такви мајчини „happy days”. Клара не жели да буде опрезна. Заљубљена је у Мартина Макулу, дакле, не жели да размишља о томе да ли ће се мајци поново десити нешто и да ли је момци из екипе само вуку за нос. Од како јој је Мартин рекао ону кобну реченицу: „Кларице, нешто ти је испало из цепа”, од тада се осећа као да лебди и осећа да и мајка исто тако трепери у ваздуху...

Данас међутим другачије него иначе. Сео стан је у знаку премијере на коју се мајка спрема. Клара се по повратку школе брзо сналази. Чини се да је мајка данас имала изненадни напад типа „права домаћица”, па је направила неку лепљиву масу, коју назива тесто, од ког би могла да се испече торта, ако се сви присутни потруде. Она, наравно, нема времена, јурца по стану, бира прикладну одећу и ставља неку огрлицу коју Клара треба да јој окачи око врата. Јер мајка ништа не постиже! А једино што ради јесте да критикује оца, који је себи дозволио опаску о тзв. тесту и шта ће бити са њим:

„Ко ово треба да испече? Зашто ја? Ако си нешто почела, треба и да завршиш...”

Мајка се брани. Она уме да се брани, понекад иритантно, понекад застрашујуће, понекад Клари буде жао оца, а понекад јој буде жао свих... Али сада се Клара стварно труди, пошто су последњих неколико недеља биле у добрим односима и не би да поквари. Мора да јој закопча огрлицу, добила је задатак, али јој тешко иде зато што се мајка стално мрда, а Клари се зноје руке. На крају мајка стане, звони јој телефон, зове колега Роман.

Клара чује како се мајка изненада смирила, диктаторски глас којим је шамарала оца сада се претворио у љубазно цвркутање пуно разумевања. Клара гледа у мајчин танак врат, још увек покушава да јој закопча огрлицу знојавим прстима и слуша разговор:

(„Ћао!“)
 „Ћао, Роми, да одемо пре премијере на пиће?“
 („Заправо, хтео сам да ти се извиним, али ипак не могу на премијеру.“)
 „Како то мислиш – не можеш?“
 („Заборадио сам да жена вечерас излази са другарицама, морам да останем с децом.“)
 „Аха... заборавио... хм... Роми, три недеље знаш за ово!“
 („Стварно согу, побркао сам датуме... Иди ти, сигурно ћеш срести старе познанике...“)
 „Хм, наравно...“
 („Стварно ми је жао...“)
 „Ако не можеш – не можеш, шта да се ради... Чувај се.“
 Клара дубоко у костима осећа мајчино разочарање, саосећа са њом. Мајка је повређена, Клара би хтела да је загрли, али се плаши. И даље не успева да закопча глупу огрлицу, прсти јој бриде, а када коначно успева, мајка се нагло трзне, огрлица пукне и перле се раскотрљају по поду.
 „Господе Боже, ти си скроз неупотребљива! Види шта си урадила?! Ти си стварно нула, дођавола све! Не могу да верујем, ово ми је била омиљена огрлица, све дођавола! Увек све сјебеш... цео мој живот! Ма, нека иде све доврага... Ни на кога се не могу ослонити!!!“
 Отац се сагне и скупља перлице. У напетим ситуацијама уме да одреагује брзо, док Клара само стоји и шапуће: „Извини, извини, мама...“
 „Ма, нек иде све доврага! Ни на кога се не могу ослонити! Увек тако, неко нешто обећа, и никада ништа не испуни... Ма, нека иде све доврага!“
 Клара би сада радо искључила све, али не може – мора да истрпи мајчину хистерију из које је јасно да је она крива за сву њену несрећу и не усуђује се ни да то доведе у питање. Истовремено посматра оца који готово пузи по поду и скупља шарене перле.
 Клара броји до десет док се врата не залупе за мајком. Тек онда коначно малчице одахне.

Превела са словачког
Теодора Белић